

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 450 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Bine ați venit!

Pr. A. Eftimie: Cum să ieșim din stările de astăzi?
„Frăția Ortodoxă Română“.

Gimnaziul de stat din Baia-de-Arieș.

Pr. Ion Goron: În grădina Ghetsimaniei.
Cronică. — Aviz oficial.

BINE AȚI VENIT!

Salutăm, cu adâncă emoțiune, mulțimea de mireni intelectuali sosiți astăzi la Cluj, din toate colțurile mitropoliei, în frunte cu vrednicii noștri ierarchi.

Prezența lor în capitala Ardealului dă zilei de 5 Martie, însemnătatea unui eveniment extraordinar pentru viața Bisericii noastre naționale.

Gândul înălțător, ce i-a adus aici, tocmai în Dumineca ORTODOXIEI spre a zidi o nouă cetate de apărare a credinții strămoșești, constituie o strălucită dovadă a legăturii lor cu INSTITUȚIA DIVINĂ a neamului românesc.

Conștiința primejdiilor ce-și agită umbrele peste existența noastră, i-a îndemnat să păsească grăbiți și increzători, spre hotărârile mari, sortite să prevină dezastrele și să asigure biruințele.

Mirenii Bisericii ardelene, frați și surori deopotrivă, călăuziți de o tradiție atât de scumpă inimii lor, înțeleg să dea o nouă afirmare aceluși crez istoric, că pârghia mântuirii noastre este LEGEA ORTODOXĂ, ce ne-a luminat cărările dealungul veacurilor. Ei trebuie să-i închinăm astăzi gândurile și eforturile noastre, ca din strălucirea ce i-o vom hărăzi, să răsară pacea și bucuria Țării izbuciumate.

Căci toate experiențele anilor de consolidare națională ne-au demonstrat zădărniciia silințelor creatoare, când ele sunt goale de INSPIRAȚIA DUMNEZEEASCĂ a Bibliei.

Trebuie să ne îndreptăm spre ISUS, făcând din doctrina lui pivotul vieții noastre individuale și naționale. Ne vom strânge deci, cu mai adâncă înțelegere, iarăș în jurul vechilor altare, vom pătrunde cu toată pasiunea adevărurile sfinte, ca pe urmă să pornim, încălziți de ele, la vestirea lor în largul zărilor românești.

Iată, suprema datorie la care ne chiamă realitatea poruncitoare a suferințelor ce ne impresoară!

Cărturarii mitropoliei noastre, în al căror suflet a vibrat totdeauna flacăra credinței, vin astăzi să-i asculte strigarea și să se înșiruie, în rânduri însuflețite, sub flamura ei cerească.

Prin „FRĂȚIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ“, ce ia întrupare în serbătoarea simbolică a credinței străbune, începe marea acțiune de ÎNOIRE RELIGIOASĂ a intelectualității noastre. Apostolatul ei generos în rândurile poporului, va face să se coboare pe pământul României, binecuvântările fără seamăn ale împărăției lui Dumnezeu.

În semnul acestui ideal divin, întimpinăm noi impozanta manifestație ortodoxă dela Cluj, urând din toată inima, ca DOMNUL să ne dea izbânda spre slava Lui netrecătoare.

Cum să ieșim din stările de astăzi?

De când poporul român a început să se afirme ca Stat, — după revoluția lui Tudor Vladimirescu din 1821 — a trecut prin atâtea etape, încât condeiul se arată neînstare să le enumere. Aceasta, pentru faptul că a fost sortit să trăiască între hrăpăreții: Ruși, Turci, Austro-ungari, cari l-ar fi vrut sau încadrat în „pravoslavnică protectoare“, sau pașalâc, sau o perlă pe coroana sf. Ștefan. Întocmai ca Iona prorocul însă, printre colții chitului, a ieșit la lumină, purtat de ascensorul destinului: 1859, 1877-78, 1881, 1913 și ca un corolar: 1918, Unirea tuturor Românilor. Aici sunt silit să deschid o mică paranteză și să înscriu dureroasa profetie a marelui bărbat de stat Take Ionescu, făcută la două luni după izbucnirea războiului mondial: „Vom vedea cu ochii România Mare, dar zile bune nu vom mai vedea“ (Take Ionescu de C. Xenii). Cum, vom zice noi, n'am văzut, sau nu vom mai vedea „zile bune“? De sigur că nu, fiindcă n'au trecut decât 14 ani dela sfânta unire și suntem nu știu a câta oară sub starea de asediu!

Și încă viitorul e necunoscut!

Și fiindcă a venit vorba de starea de asediu, cauzată de „o mare primejdie“, cum s'a exprimat consiliul de miniștri în apelul către țară, voiu ataca, într-o cât mă privește, *ca preot*, trei stări lamentabile cari au provocat-o: 1. Starea politică, 2. starea religioasă și 3. starea morală a românismului „dela Nistru pân' la Tisa“.

1. Starea politică. Î. P. S. Sa Patriarhul Miron, în cuvântul de deschidere al congresului național bisericesc, în toamna trecută a exclamat: „Statul (din punct de vedere politic) se aseamănă cu un mizerabil târg de vite, în care fiecare individ urmărește câștigul personal; tot ce e public e nesocotit“. Iar un mare scriitor nu se sfiește să afirme: „Școală mai rea pentru caractere nu există, (adică Școala politică actuală). Simțământul de stat, de interes public s'a clătinat în cetățean, în funcționari, în alegători și aleși... Fenomenul e impresionant la generațiile de astăzi... S'a creat o stare care a adus neprevederea, iar neprevederea a adus dezastrul“. (Adrian Maniu în „Universul“). În urma acestor afirmații se poate

îndoii cineva de necesitatea imperioasă a stării de asediu? Poate cineva să stea cu mâinile în sân, asistând la erupțiile zilnice, ale vulcanilor revoluționari? De sigur că nu, dar a cui e vina? A preotului care îndură atâtea mizerii și neajunsuri, de când „seacă vistieria statului“? A țaranului cu fața brăzdată de sudori vara, sgrîbîrindă și îngrijorată iarna? Nu, ci a francmasonului care a trecut prin nu știu câte trepte ale aberației spre a îndeplini „cultul“ lojilor, și care dă cu piciorul Bisericii, credinții; a ateului care fără nici un scrupul ridiculizează pe creatorul lui, în auzul mulțimii; a indiferentului „civic“ care rămâne la toate rece; a politicianului neprevăzător care a promis marea și sarea, pentru ca înscăunat să nu-și mai aducă nici aminte de acei pe cari i-a mințit și în fața cărora a aruncat cele mai triviale expresii asupra tuturor partidelor spre a-l „indica“ pe al său!

2. Starea religioasă. Ca să vorbesc de marea mulțime din țara noastră, în câteva cuvinte afirm fără înconjur: aceasta este și astăzi — cu mici excepții — aproape de Dumnezeu, de Biserică. Flacăra credinții care a călăuzit-o de-alungul secolelor, continuă să pâlpe, cu toate știrile îngrozitoare pe cari zilnic le citește în coloanele ziarelor. Dar, vai! Servitoarea care s'a întors dela oraș e necredincioasă, infectată de nepăsare; meseriașul întors din atelier este „socialist“ deci ateu. Fiul lui Badea Gheorghe dat la „învățătură înaltă“ (școală normală, liceu, meserii chiar, universitate), când dă pe-acasă își arată grandios „învățătura“: Ce? Dumnezeu? Cine l-a văzut? Cum? să mă închin eu? să sărut crucea, icoanele, să merg la biserică ca s'ascult palavre? să-mi pierd timpul cu minciuni! etc. Cam de-aceste afirmații scot „cârturarii“ satelor noastre, cultivați și educați de școala modernă; cam așa vorbesc în auzul părinților lor cari stau împietriți când îi aud. Și așa comite un sacrilegiu dacă ar afirma fără să fi auzit. Ei bine, dar dacă îndrăznim să facem o incursiune între „intelectualii“ orașelor: medici, avocați, naturaliști, materialști, profesori, „filosofi“ etc. ce-am constata? Nimic altceva decât concluzia dlui fost ministru Oct. Goga: „So-

cietatea (înaltă) românească nu este încadrată în nici o doctrină religioasă“. Ca atare — adaog eu — nici în aceea pe care pretinde că o are. Și în loc ca țaranul care recurge la ajutorul medicului, cere sfatul avocatului sau profesorului, etc. să găsească în aceștia pe fiii săi de până la 12 ani, află — pe cine? — pe ateul areligios, indiferentul cu „învățătură înaltă“, care nu ezită să zeflemisească numele lui Dumnezeu. Și dacă — în fine — am avea încă o treaptă, în mijlocul plutocrațiilor și autocrațiilor, am găsi hidra cea hidoasă a francmasoneriei. Ne întrebăm: toate aceste straturi de intelectuali — de zece ori: cinste excepțiilor! — fără Dumnezeu, fără religie, fără morală, fără ideal, spre ce împinge prin exemplul lor pe minierul de pe Valea Jiului, Valea Prahovei, pe lucrătorul dela C. F. R., pe socialistul sau comunistul din marile orașe și centre? Către ce direcție-i îndreaptă pe acești indivizi înbâcsiți de idei josnice, sau infectați de spiritul anarhic al colportorilor sectanți? Către ordine, disciplină, iubire de patrie, ascultare? S'o creadă naivii. Eu zic: către erupțiile vulcanice cari au provocat starea de asediu, într'o țară de oameni pașnici și răbdători, cum e țara noastră!

3. Mi-a rămas al treilea punct: analiza din punct de vedere moral. Întreb: poate exista morală fără religie? poate exista educație dacă nu se presupune o infimă cunoaștere a pedagogiei? Fără să răspund, adaog: dacă din punct de vedere religios societatea nu este încadrată în vre-o doctrină, nici cu moralul nu e mai departe. Căsătoria este coborită până la desconsiderare și dacă nu se termină fatalmente prin divorț, se continuă în mod josnic și inuman. Avortul — la modă. Libertinajul a ajuns apogeul, mai ales în marile orașe cosmopolite. Tinerimea, fără nici un țel, privind viitorul în negru, amestecată și ea cu masa mulțimii, strigă și ea cu romanii în decadentă: panem et circenses, și ce-i mai dureros, cu Voltaire, ateul: „Ecrasez l'infame“, adică zdrobiți, distrugeți infama (biserica!) Iar bunacuviniță, bunele moravuri de altădată, sunt pasări rare. Cetitul cărților de conținut moral și instructiv este înlocuit de acela al diverselor traduceri sau scrieri obscene, în cari se

preamărește cultul goliciunii, se batjocorește viața morală. Și așa putea umple pagini întregi descriind această stare anormală, dar mă opresc aci.

Ce impune acest haos privit prin trei prisme? Răspunsul meu, care va fi dat și titlului: cum să ieșim din aceste stări?, se rezumă în cele ce urmează:

Omul politic să înlocuiască „târgul miserabil de vite“ și în loc să îmbete sufletele simple și să le umple de ură pentru tot ce nu e „de culoarea lui“, moderat și calm să se înfățișeze poporului și acesta în loc să-l insulte și huiduiască, îl va asculta cu drag. *Justitia est fundamentum regnorum*. În a sa „propagandă“ să nu grăiască decât adevărul, să nu urmărească decât dreptate. Iar ateilor, ireligioșilor, francmasonilor și indiferenților, le pun în față cuvintele lui Miguel de Unamuno, rectorul universității din Salamanca, luptător aspru contra religiei în timpul lui Primo de Rivera: „Simțirea religioasă, dorul neliniștit către tot ce năzuește să descurce taina morții, este nemuritor... Omul răsleț va putea trăi fără să creadă în nemurirea sufletului, dar un popor nu poate trăi fără a crede în ea“. (Citat din: *Împotriva ateismului* de I. Scriban). Deci „răsleții“ din mijlocul poporului nostru religios să ia aminte la cuvintele acelui bărbat cult, care vede în simțirea religioasă ceva nemuritor, pe care ceva, nu se sfiește să-l afirme. Și dacă știi și ei ceva geologie, istorie, filosofie chiar, să nu-și ridice frunțile strigând: Ce ne mai trebuie religie, „am aflat“ cum „s'a făcut lumea“, cum a apărut viața, omul, am prins-o cu minciuna! Sărmanii!, frunze veștede clătinate, robi ai științei, cari în loc să găsească în aceasta tainele Dumnezeuirii, pretind că găsesc „contraziceri“, divergențe.

În loc să completez și a treia diviziune, închei cu câteva reflecții pentru noi preoții. În fața tristelor stări de mai sus, după cuvântul apostolului: „să ne facem tuturor toate“, sau după îndemnul lui Fénelon: „În toate direcțiile să fim perfect instruiți: cu scrisul, cu vorba, în conversațiile familiare... Continuu să explicăm sf. Evanghelie, mărețiile sf. Scripturi, morala din ea... preîntâmpinând ereticii (Fénelon: *Un bou predicador*). Să ne înzecim puterile tocmai

fiindcă suntem priviți cu ochii holbați, și încă în pragul unei noi curbe. Să trecem barierele eparhiilor și mai mult, să excludem orice urmă de provincialism cras și păgubitor, cu care fără voia noastră ne vor fi infectat „propagandiștii“. „Să luptăm cu forțe concentrate“, căci suntem — nu greșesc — singuri în stare să înlocuim starea de asediu cu cea morală, sabia prin cruce, și să astupăm vulcanii. Să apărăm pe cât ne va fi cu putință — ba chiar peste putință — poporul de jos de hiena revoluționară, prin îndemnul și după multe principii ale sf. Evangheliei. Căci, dacă s'ar infecta și acesta, pământul sfânt al lui Mircea, Ștefan, Mihai, Brâncoveanu, s'ar transforma în infern! Și atunci, poate vom merita recunoștința!

Pr. Andrei Effimie, Fărău.

„Frăția Ortodoxă Română“

Ecou dela sate.

Din fericitul moment când lumea creștină ortodoxă a luat la cunoștință dorința mirenilor de a se grupa într'o societate pentru apărarea prestigiului Bisericii și Statului, printr'o viețuire demnă de numele creștin, se aud de pretutindeni glasuri și nădejdi de bucurii legitime, drept chezașii a unui viitor mai bun și fericit. Începând dela scaunul Vlădicilor și până la cel din urmă cărturar, ideia „Frăției ortodoxe române“ primește unanime aprobări și chiar presa află ocaziunea de a o privi ca un moment vrednic de deosebită atențiune.

Nimeni nu se îndoiește de rezultatele îmbucurătoare ce poate să aducă în viața dela orașe în special. Preoțimea din orașe are tot dreptul să se bucure că, o nouă și puternică sprijină primește în împlinirea misiunii sfinte, prin captivarea tuturor elementelor de valoare în alvia lui Christos. Va avea ocaziunea fericită să vadă cum biserica orașului se va umplea de mulțimea intelectualilor ce până acum — dacă nu o cercetau, erau indiferenți, va găsi apoi sprijin în acțiunea sa pastorală, totdeauna gata fiind de-a urni toate împotrivrile vrăjmașe prin oastea creștină ce-i stă în dreapta sa. E cel mai plăcut moment de-a nădăjdui în atâtea realizări, ce până acum păreau utopii.

Și dacă atâtea realizări — de ordin local

și mai ales de ordin general în vederea sprijinirii Bisericii — se ivesc în zorii înjghebării acestei societăți ideale, preoțimea dela sate se simte și ea cuprinsă în valul elanului de bucurie și salută cu dragoste acest eveniment însemnat.

Multe sunt motivele ce ne determină să privim cu nădejdi bune, sprijinul oferit de elementul mirean în lupta pentru ridicarea neamului nostru prin Biserică și Stat. Această preoțime umilită și batjocorită chiar până la cea mai de jos graniță a dreptății omenești, a suferit multe lovituri crude în veacurile de restriște a neamului românesc, ținând aprinsă candela credinții și graiului nostru. A suferit în nădejdea învierii neamului, când apoi va gusta din păharul mulțumirii și recunoștinții.

Dar dușmanul lui Christos a pus în locul acestui păhar, zizania necinstirii noastre. Mulți după înfăptuirea întregirii naționale, au părăsit drumul bătătorit atâtea veacuri spre biserica din deal și au luptat sub flamura politicianismului și a necredinții. Urmasii a fost că, în 10 ani și ceva poporul nostru ce nu făcea nici un pas potrivit scopului și intereselor Bisericii, a început să dea ascultare acestor corifei ce promiteau totul și nu împlineau nimic. Și așa ne-am pomenit cu credincioși gata să facă orice jertfe pentru politică și nimic pentru Biserică.

Sunt deplin convins că, nu exagerez și nu voi fi contrazis de nimeni când afirm că, politica demagogică și prost aplicată, a stricat mult structura sufletească a Românului înclinat spre adevăr și dreptate.

Dacă aceste stări anormale au pătruns din motivele înșirate, tot numai prin munca și dragostea conducătorilor noștri cinstiți și creștini poate veni și îndreptarea. Cât de mult va folosi preotului, îndrumarea credinciosului spre bine și spre urmarea poruncilor bisericesti, mai ales când va auzi aceste îndemnuri din gura unui intelectual înrolat în el în Biserică creștină prin credința și faptele lui. Cu adevărat că, o nouă viață se poate da lumei de azi, prin îndeplinirea acestui program creștinesc și românesc ce „Frăția ortodoxă română“ și-l fixează în statutele ei.

Iată de ce și noi preoțimea dela sate ne bucurăm în aceste clipe. Nădejdea că

acțiunea „realizării învățăturilor Mântuitorului în viața personală și familiară a membrilor săi și afirmarea în orice împrejurări a credinții ortodoxe“ se va extinde și 'n popor prin munca intelectualilor, ne dă glas să strigăm: veniți cu toții — preoți și mirenii — să aprindem fiacăra credinței și a faptei bune și să lumineze tuturor.

Pr. T. Ciuruș.

*

„Frăția ortodoxă“ va trebui să lupte!

Strigătul de alarmă, al intelectualilor ortodocși din Cluj, pentru formarea unui front ortodox, împotriva celor ce de ani de zile stropesc cu noroi și bârfesc în credința, frumoasele datini și în tot ce biserica are mai scump, a fost primit de toată lumea cărturărească înțelegătoare, cu deplină bucurie. Zic înțelegătoare căci probabil și acum unii stau uluiți și nu înțeleg dacă trebuie să se înregimenteze sau nu în această mișcare.

Avem convingerea că această mișcare, e pornită din cele mai curate simțăminte, și că nu se urmărește decât apărarea bunului renume a sfintei biserici, cât și a conducătorilor ei.

Dacă în pătura așa zisă cultă, domină mult indiferentism față de tot ce-i sublim, curat și sfânt; dacă printre muncitori se face cea mai deșantată propagandă împotriva aceluia ce le dă pâine zilnică, care printr'o pedeapsă i-ar putea face muritori de foame; dacă săteanului i-se șoptește la ureche să prefere crâșma în locul bisericii, sau să nu mai creadă spuselor părintelui său sufletesc, atunci e foarte natural și explicabil să apară și un curent contrar acestora. De-ocamdată se observă pe arena istoriei noastre două curente: unul *constructiv* și celalalt *destructiv*, atât pe teren bisericesc cât și pe cel politic.

Primul voiește menținerea pământului plătit atât de scump cu viața multora, și prosperarea acestui neam, sub auspiciile bisericii. Al doilea curent tinde la înstrăinarea acestui pământ și voiește a da bisericii o lovitură, crezând că se poate lipsi de această instituție, ca de un lucru inutil.

Era foarte firesc să apară o mișcare ce să-și ridice glasul de protest împotriva vânzătorilor de țară, împotriva tuturor renegaților, și naufragiaților, cari prin minciuni și calomnii voiesc a dărâma zidul cel tare al

ortodoxiei. Această mișcare nu pornește din cler, căci s'ar fi zis că își apără interesele, ci o pornesc intelectualii din diferite branșe cari nu mai pot suferi loviturile pe nedrept și tratamentul umil ce i se dă bisericii în veacul al 20-lea. Chemarea pe care intelectualii Români o fac tuturor fraților de-a porni o „*acțiune ortodoxă*“ este cea mai bună probă că există un curent care caută întâi destrămarea religioasă, pentru ca după aceasta să urmeze, anarhizarea întregului neam lipsit fiind de povățuitor, care este Biserica.

De unde pornesc curentele distructive și cine este autorul lor voiu căuta să arăt după putință în cuvintele ce urmează:

Cuvântul *francmasonerie* de o vreme încoace se desprinde de pe buzele multora. Când auzim de el, ne gândim la o societate care lucrează în secret. Pentru ce lucrează în secret, fiindcă nu toți trebuie să știe ce se face acolo. Oricât au căutat să-i păstreze secretul astăzi este descoperit, de chiar aceia cari au fost membri lojelor și cari au dat în vileag lucruri îngrozitoare. Lojile masonice sunt pepiniere unde se cultivă *minciuna*, *desfrâul* și unde se pun la cale tot felul de comploturi și felurite conspirații. În mreșile acestei instituții diavolești au căzut și unii dintre frații noștri și destul de dureros dacă s'au înrolat și alături de străini își îndreaptă atacul împotriva bisericii. De ce lovește masoneria în primul rând în biserică? Fiindcă biserica e singurul stăvilă de care se împiedecă în acțiunile sale, și care îi zădărnicește planurile chiar prin faptul că propagă o doctrină contrară. Adevărul în locul minciunei, cinstea și curățenia în locul destrăbălării și necurăteniei, cumpătul în locul excesului și mai presus de acestea un Dumnezeu sfânt, bun și împăciuitor în locul antihristului răsvrător. Că e o primejdie pentru biserică masoneria, nu mai încapе îndoială, aceasta a afirmat-o un distins profesor citind pasajii și arătând între altele o condiție pusă eroului italian Garibaldi la intrarea acestuia în masonerie „Vei distruge credința și biserica și preoții care sunt mai răi decât tigrii față de celelalte animale“. În activitatea ei de distrugere a tot ce este bun, masoneria este secondată de principiile comuniste și sectare care se pare că își au

chiar aici originea și îi sunt fiice bune. Nu este locul aci, ca să arătăm întrucât sunt periculoase, ci voim a spune că frontul ortodox ce pornește la drum greu își va face datoria atunci când va ciunti ghiarele closcei masonice și acelor doi pui rătăciți comunismul și sectarismul.

Corneliu Gog, stud. teolog.

Gimnaziul de stat din Baia-de-Arieș.

Vrednicul protopop al tractului Baia-de-Arieș, Vasile Gan, alarmat de știrile răspândite despre desființarea gimnaziului de acolo, scrie Episcopului său — care și în anii trecuți a luat sub scut instituția pe cale de a fi periclitată, — următoarea scrisoare:

Prea Sfinția Voastră!

Aud din surse neoficiale că gimnaziul nostru din Baia-de-Arieș iarăș e pus pe indice, iarăș vreau să ne lașe în întunec.

Vă rog ferbinte a interveni unde puteți în favorul nostru și a nu ne lăsa să perim.

Episcopul nostru la rândul său, scrie unei personalități cu cuvânt hotărîtor în chestie, următoarea scrisoare:

Domnule . . . !

Între știrile cari neliniștesc populația din creerii Munților Apuseni, este și cea surprinzătoare despre apropiata desființare a gimnaziului din Baia-de-Arieș.

O populație de circa 100.000 suflete din protopopiatele Lupșa, Câmpeni, din prețura Iara, — și din cele 8 comune dela Rîmeș, — sunt amenințate să rămână fără nici o instituție de cultură.

Ori aceasta ar fi un mare păcat național. Cei peste 100 elevi ar trebui să părăsească băncile școlii, să renunțe la un viitor mai fericit care li-l poate asigura această școală, fie ca comercianți, fie ca conductori tehnici pe la C. F. R., — unde se hrănesc atâția anarhiști și revizionști, iredențiști streini; — fie ca mecanici în ateliere, fie în fine ca industriași și clasă muncitoare productivă, fie ca soldați gradați.

E atât de neînsemnată jertfa ce face statul pentru această școală și pentru Internatul ei, cât nu valorează jumătate cu plata

unui ministru, dacă mai e și deputat și profesor universitar.

Vă rog stimate Domnule nu luați din mână moțului cartea și-i puneți în mână bâta, — că faceți un lucru primejdios. Bâta ori bățul poate fi și bățul pribegiei, și noi îi vream pre moții noștri compacti, să nu poată străbate în fortăreața lor nici urmașii lui Hatvani și nici ai lui Vasváry, fără să plătească îndrăsneala cu viața. Dar bâta e primejdioasă în mână unui om, care ar fi putut purta condeii ori alte unelte cu cari se pot face lucruri de industrie și artă. Nu faceți Vă rog economii unde nu trebuie, și mai ales nu acolo unde taie în demnitatea națională.

Primiți St. Domnule mulțumita mea și asigurarea despre stima și respectul ce Vă datorez.

Cluj, 16 Februarie 1933.

*Nicolae Ivan,
Episcopul Clujului*

PATIMILE MÂNTUITORULUI

In grădina Ghetsimaniei.

„De folos este să moară un om pentru norod”. (Ioan 18. 14).

Mulțimea îl părăsise pe Cel ce nu putea, ori nu voia, să-i mântuiască pe oameni prin făurirea minunată a unei împărății fantomă, plină de belșug și de plăceri, care să se ridice pe spinarea încovoiată a usurpătorilor streini. — Iisus a rămas singur cu ucenicii Lui, desnădăjduți și aceștia în sufletele lor puțin credincioase din pricina celor ce se întâmplau și a celor ce trebuiau să se întâmple. Întreaga zi de Joi au petrecut-o înafară de oraș și abia spre seară s'au întors în oraș spre a mânca mielul pascal. — În jurul mesei, la care s'a săvârșit pentru prima dată tainica jertfă a Eucharistiei, Apostolii stăteau tăcuți, duși pe gânduri, înspăimântați. Cu glas lin și dulce, Învățătorul le vorbea de Tatăl din cer, de nemărginita iubire a Acestuia față de oameni, de planul mântuirii prin suferințe și moarte, de apropiata Lui moarte, de suferințele pe cari le vor îndura ei, de binefacerile ce vor rezulta din toate aceste suferințe și de răsplata cerească.

Cetiți aceste cuvinte a lui Iisus, păstrate la cv. Ioan și veți vedea, câtă duioșie, câtă

iubire compătimitoare cuprind ele. Se pare că au fost rostite cu un singur gând: acela de a-i face pe neînțelegătorii apostoli de atunci și apostolii ce vor urma în cursul veacurilor să înțeleagă marele, mântuitorul, dela Dumnezeu isvoritul adevăr: „de folos este să moară un om pentru norod“.

Un om, care se numea pe sine și era fiul lui Dumnezeu, trebuia să moară. Trebuia să se aducă pe sine jertfă de ispășire a dreptății divine violate. Numai astfel oamenii puteau înțelege, că adăpostesc în mădularele lor o fiară, care îi robește pe ei, cei destinați a fi fiii luminei. Numai prin moartea Lui oamenii puteau să-și răscum-pere dreptul neprețuit „de a fi morți păcatului și vii lui Dumnezeu“.

Dar era om. Simplu om, fără pathos, fără artificialitate. Venise în lume să înlă-ture durerile, nu să le ridice la rangul de nebunească și pervertită plăcere. De aceea suferințele în preajma cărora se găsea, îl inspăimântau, îl umpleau de grije și de groază. În toate aceste zile, alături de lupta pe care a purtat-o Iisus împotriva necinsti-ților samsari a celor sfinte, împotriva fari-seilor și cărturarilor și împotriva grosolă-niei și ignoranței poporului, — în sufletul lui se petrecea o tot așa de grea, de istovi-toare luptă. Doi luptători puternici erau îm-brățișați în sufletul lui în bărbătească luptă pe moarte și pe viață: dreptul omului de a fugi de suferințe și datoria omului de a-și îndeplini chemarea, la care l-a sortit voința lui Dumnezeu.

Aceasta luptă internă a ajuns la mo-mentul ei culminant și decisiv în grădina Ghetsimaniei, unde s'a retras după cina cea de taină ca să se roage. Sudori de sânge curgeau de pe fața Lui palidă în iarba în-rourată a grădinei. Aceste sudori de sânge erau roua binecuvântată a cerului, care se pogoară peste pământ, cum spune prorocul Isaia (45. 8). Și erau dovada celor ce se petreceau în sufletul chinuit a lui Iisus. Cel ce i-l ispitise la începutul activității lui cu măririle lumii acesteia, Satana se apropia de el în forma unui gând: de a fugi pe cărări ascunse spre ascunzătorile tainice a pustiului, păstrându-și astfel su-fletul chinuit pentru viața pe care o iubea. Era așa de puternică ispita, că într'un mo-ment ea luase glas: „Părinte, de e cu pu-

tință, să treacă dela mine acest pahar“. Ochii lui sufletești vedeau de-o parte fru-moasele coline din Galileia, limpezimea apei din marea Tiberiadei, vedea legănarea lanu-rilor de grâu la adierea vântului, vedea re-oglundirea unei adânci iubiri în ochii mamei sale, își amintea dulceața strugurilor și a smochinelor, — iar de altă parte vedea ne-îndurarea marelui Sfat, lașitatea lui Pilat, simțea usturimea sbiciului, greutatea crucii și săgetarea cuielor. Încătrău să meargă? Pe cari să le aleagă?

Și dacă ar fi fost numai atât. Dacă ar fi fost vorba numai de soarta lui. Dar ală-turi de om mai era și opera Lui. În acele momente Iisus suferea pentru toți oamenii, cari au avut, au, ori vor avea de suferit în lumea aceasta. Suferea pentru toți ne-norociții loviți de soarte, de răutatea ome-nească, ori de propria lor păcătoșenie. Su-ferea pentru apostolii, cari se vor risipi, ca oile fără păstor; pentru Petru, care se va lăpăda de el, deși îl recunoscuse în Cezarea drept Fiul lui Dumnezeu celui viu; suferea pentru un nesfârșit de lung comvoi de apostoli și ucenici în lungul veacurilor, cari se vor lepăda de El la cea mai mică primejdie, care ar amenința tihna lor; su-ferea pentru trădarea lui Iuda și pentru tră-darea atâtor apostoli de tot soiul; suferea alături de iubiții lui apostoli și alături de de nenumărații martiri, cari vor suferi din pricina alipirii lor către El; suferea pentru nenumăratele uși, la pragul cărora trimișii Lui vor bate zădarnic; și suferea pentru ocările ce i se vor aduce până la sfârșitul veacurilor în numele științei și a umanității.

Suferea, încât sudori de sânge curgeau de pe obrazii lui palizi. „Părinte, de e cu putință, treacă dela mine acest pahar“. Și ceriul n'a rămas mut la stăruitoarea lui ru-găminte. Evangheliștii ne spun, că înger din cer s'a coborât spre A-l mângăia. Acest înger aducea voința Tatălui ceresc. Aducea îmbărbătare. Aducea putere de hotărîre. A-ducea mângăiere. Aducea viziunea viitoarei împărății a lui Dumnezeu, care se va lă-lășlui în inimile celor smeriți și săraci cu duhul; a bucuriei oamenilor, că porțile ce-rului au fost deschise pe seama lor și ei pot trece printr'ânsele, biruitori prin cre-dință; a siguranței, ce o vor dobândi pașii omenesți în mersul lor spre culmile cultu-

rei, știind că au alături de ei nemărginita iubire a Tatălui ceresc. Aducea viziunea acelor nenumărate binefaceri modeste, cari se vor săvârși în numele carității creștine până la sfârșitul veacurilor.

Dar pentru aceasta omenimea trebuia să aibă în mijlocul ei simbolul crucei, care să-i amintească de-apururi, că a fost mântuită prin jertfa suferinței. În mijlocul neajunsurilor vieții este cea mai viu grăitoare îmbărbătare a oamenilor. De aceea îngerul aducea totodată și nestrămutata voință a Tatălui ceresc: „de folos este să moară un om pentru norod“. În semn de supunere Iisus își încheie rugăciunea cu cuvintele: „Fie Doamne, precum voești tu“.

În aceasta hotărâre, de a se jertfi pentru mântuirea oamenilor, Iisus a fost — pentru prima dată — de acord cu mai marii poporului evreesc. Sfatul cel mare adunat să hotărască de soarta Răsturnătorului meselor de zarafi, care în ochii lor era Răsturnătorul Legii, la propunerea lui Caiafa, că „este de folos să moară un om pentru norod“; a hotărât prinderea și moartea lui Iisus. Cu 30 de arginți în pungă, în fruntea unei cete de sbiri, Iuda se apropia cu gând de trădare de Învățătorul, în sufletul căruia n'au existat decât două sentimente hotărâtoare: supunerea față de Dumnezeu și iubire compătimitoare față de oameni.

În oraș stăpâna pacea și liniștea nopții. De-asupra lui privegheau prevedința divină și mândria jignită a unor conducători nebuni.

Hotărârea adusă în noaptea aceea în Marele Sfat și în grădina Ghetsimaniei se va pomeni până la sfârșitul veacurilor; ea înseamnă mântuirea lumii. Pr. Ion Goron.

CRONICA

Predici în bisericile din Cluj. În Dumineca din 12 Martie, în biserica Sfântul Nicolae va predica Prot. Nicolae Vasiu, prot. Clujului; în biserica Pogorîrea Duhului Sfânt, va predica Pr. Dr. Andr. Buzdug, profesor de teologie.

Decese. În ultimele două săptămâni eparhia noastră a înregistrat patru decese de preoți. Cel dintâi a fost preotul Grigore Crăciunaș dela Buru, anunțat în Nr. trecut al foii noastre. Ceilalți trei

sunt următorii: Preotul *Nicolae Colea*, fost adm. parohial în Bucium Isbita, om tânăr abia de 28 de ani, după o boală neiertătoare a adormit în Domnul lăsând o văduvă nemângăiată și o fetiță de 5 ani.

Preotul *Nicolae Motora*, fost paroh în Sângeorzul de Mureș, în vremea din urmă retras în Tg.-Mureș, a decedat în frumoasa vârstă de 83 ani, din cari 60 de preoție. Încă înainte cu câțiva ani din prisosințele averii ce dispunea a făcut însemnate donațiuni, pentru catedrala din Cluj, biserica din Tg.-Mureș, Sângeorzul de Mureș, Câmpeni etc. Corpul neînsuflețit i-a fost transportat de rudeni la Câmpeni unde a fost înmormântat.

Preotul *Ioan Coc*, fost adm. parohial în Moș-Valea Bârnei, a adormit în Domnul în vârstă de 54 ani, și după 30 ani de preoție. A lăsat o nemângăiată soție cu 5 orfani.

Bunul Dumnezeu îi odihnească în pace.

Aviz. Consiliul eparhial îndrumă pe preoții noștri să execute fără amânare ordinul Nr. 8471 publicat în „Renașterea“ Nr. 52 din anul trecut referitor la statistica pe anul 1932.

Cum e apreciată legea conversiunii. Dl. C. Angelescu, guvernatorul Băncii Naționale, în cuvântare ce a rostit-o la adunarea generală a băncii (19 Februarie c.), a spus și următoarele:

Când pe deasupra diferitelor greutăți mai subsistă efectele legii asanării datoriilor agricole, care tinde să distrugă așezământul capitalist, trebuie să se înțeleagă un moment mai de vreme nevoia că această lege să fie fundamental modificată, provocându-se restabilirea relațiilor între debitor și creditor, spre a se aduce o înviore a pieții noastre.

PARTEA OFICIALA

Nr. 7325/1932.

AVIZ

Având în vedere că mai mulți preoți au solicitat admiterea la examenul de promoție aducem la cunoștința tuturor celor ce doresc să uzeze de acest drept că termenul proxim pentru examenul de promoție este **15 Iunie a. c.** Cererile instruite conform regulamentului se vor trimite Consiliului eparhial până la **15 Mai a. c.** Îndrumăm pe cei interesați la dispozițiile regulamentului publicat în „Renașterea“ Nr. 5 din 1929.

Cluj, la 22 Februarie 1933.

Consiliul eparhial.